دکتور سالح ئیبراهیمی

سوورەی ئەنفال تاڵان ٧٥ ئایەتە

سوورەی ئەنفال لە مەدینە هاتۆتە خوارەوە بە (بسم‌الله)وە ٧٥ ئایەتە.

بە ناوی خوای بەخشەر و دڵلاوێن

لە بابەت دەسکەوتی جەنگەوە (ئەنفال) لە تۆ دەپرسن، بڵێ: تاڵانی دوژمنانی خوانەناس تایبەتی خوا و پێغەمبەرە، جا ئەگەر بڕواتان هێناوە لە خوا خۆ بپارێزن و ناوبژی خۆتان بکەن و یەکتر ئاشت بکەنەوە، لە خوا و پێغەمبەری ئیتاعەت بکەن ئەگەر بڕوادارن ﴿١﴾ بڕواداران تەنیا کەسانێکن کە هەر دەم ناوی خوا ببردرێ بە دڵ ترسیان لێ‌دەنیشێ، کاتێ نیشانەکانی خوایان بەسەردا دەخوێندرێتەوە بڕوایان زیاد ئەبێ و تەنیا بە خوا پاڵ ئەدەنەوە ﴿٢﴾ کەسانێ کە نوێژ بەجێ‌دێنن و لەوەی کە ڕۆزیمان پێ‌داون ئەیبەخشن ﴿٣﴾ بڕوادارانی هەقیقی هەر ئەوانەن، هەر بۆ ئەوان لای پەروەرێنەریان پلەگەلێ بەرز و لێبووردن و ڕسق و ڕۆزی چاکیان بۆ هەیە ﴿٤﴾ هەروەکوو خوا لە ماڵت بە هەقانەت تۆی هێنا دەرێ (بۆ جەنگی بەدر)، لە حاڵێکدا هەندێ لە بڕواداران پێیان ناخۆش بوو ﴿٥﴾ لەگەڵ ئەوەشدا کە ڕاستی و هەقیان بۆ ڕوون بۆتەوە، (بەڵام) لەبابەت ئەوان لەگەڵ تۆ شەڕەقسە دەکەن (وەها ترس و وەحشەت دایگرتبوون) وەک ئەوە بەرەو مەرگ دەبران لێ‌دەخوڕان و (مردنیان) بە چاو ئەدی ﴿٦﴾ (بێنەوە بیر) کاتێ کە خوا سۆز و بەڵێنی پێدان کە یەکێ لە دوو دەستە (کاروانی بازرگانی قورەیش یا سپای ئەوانە) ئەبێتە هی ئێوە، بەڵام ئێوە پێتان خۆش بوو ئەوەی کە بێ‌دەسەڵات و بێ‌چەکە (واتا: کاروانەکەتان) پێ بگا (و دەستی بەسەرا بگرن)، خوا دەیەوێ بە واژەی خۆی هەق بسەلمێنێ و ڕەگ و ڕیشەی خوانەناسان لە بنا ببڕێ (لەبەر ئەوە بوو ئێوەی لەگەڵ سپاکەیاندا تووشی جەنگ کرد) ﴿٧﴾ تا ڕاستی بە تەواوی دامەزرێنێ و سەقامگیر بکا و پووچ و چرووک لە ناو بەرێ و تێدا بچێ، هەرچەند تاوانبارەکان پێیان ناخۆش بێ ﴿٨﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

(بێنەوە بیر) زەمانێ (کە لە جەنگی بەدر) هانا و پەناتان بۆ پەروەرێنەرتان دەبرد و کۆمەگتان داوا دەکرد، جا وەلامی ئێوەی داوە (و فەرمووی:) بەڕاستی من بە یەک هەزار کەس لە مەلائیکە کە بە دوای یەکدا دێنە خوارێ، پشتیوانیتان لێ‌ئەکەم ﴿٩﴾ خوا ئەمەی تەنیا بۆ شادی و دڵنیایی دڵ و دەروونی ئێوە لە بەرچاو گرتووە، دیارە سەرکەوتن تەنیا بە دەس خوایە، بەڕاستی خوا فرە بەتوانا و لەکارزانە ﴿١٠﴾ (بێنەوە بیر) کاتێ خەوێک (وەنەوزدانێک) ئێوەی داگرت کە بووە هۆی ئاراوقارا گرتنی ئێوە لە لایەن خواوە، لە ئاسمانەوە ئاو (باران)ێکی بۆ ئێوە نارد (باراند) تا بەوە پاکتان بکاتەوە و پیسی شەیتان (دوودڵی) لە ئێوە دوور بخاتەوە و پەیوەندی دڵتان پتەو و شەقاو و هەنگاوتان مەحکەم بکا ﴿١١﴾ (بێنەوە بیر) کاتێ کە پەروەرێنەرت فریشتەی تێگەیاند، بەڕاستی خۆیشم لەگەڵ ئێوەم، جا کەسانێ کە بڕوایان هێناوە غیرەتیان وەبەر بنێن، ئێمەیش ترس و وەحشەت ئەخەینە ناو دڵ و هەناوی بێ‌بڕوایان، جا بە توندی بکوتن بە ناو تەوقی سەریاندا و هەموو پەنجەکانیان ورد بکەن (و دەس و پێیان لە کار بخەن) ﴿١٢﴾ ئەمە لەبەر ئەوەیە کە ئەوانە بەرهەڵستی خوا و پێغەمبەری خوا وەستان و دوژمنی و داژایەتیان کرد و هەرکەسیش لەگەڵ خوا و پێغەمبەری خوا دژایەتی بکا (سەخت سزا ئەدرێ)، جا بەڕاستی عەزابی خوا سەختە ﴿١٣﴾ ئەمە (سزای ئێوە)یە، جا بچێژن و بزانن بۆ خوانەناسان (لەو دنیا) سزای ئاگر هەیە ﴿١٤﴾ ئەی کەسانێ کە بڕواتان هێناوە! کاتێ (لە مەیدانی جەنگدا) لەگەڵ تاقمێکی زۆری خوانەناسان ڕووبەڕوو دەبن، ڕامەکەن و هەڵمەیێن و پشتیان تێ‌مەکەن ﴿١٥﴾ هەرکەس لەو ڕۆژەدا پشت لەوان بکا، مەگەر مەبەستی ئەوە بێ کە خۆی بۆ هێرش بگەڕێتەوە یا بۆ لکان بە دەستەیێ‌تر (لە تێکۆشەران)، دەنا بە تووڕە بوونی خوا لە خۆی دەگەڕێتەوە و جێگای جەهەندەمە، چارەنووس و بەخت و جێگایان خراپە ﴿١٦﴾

دکتورسالح ئیبراهیمی

جا ئێوە ئەوانتان نەکوشت، بەڵکوو خوا ئەوانی کوشت، ئەمە تۆ نەبووی (ئەی پێغەمبەر کە خیز و خۆڵت بە دەموچاوی ئەوانا) پڕژاند، کاتێ هاویشتت و پڕژاندت، بەڵکوو خوا تووری هەڵدا و فرێیدا و پڕژاندی، خوا ئەیویست بەم هۆیەوە بڕواداران بە چاکی بئەزموونێ و بجەرێبێنێ و تاقی بکاتەوە، خوا بیسەرێکی زانایە ﴿١٧﴾ (بەخت و هات و چارەنووسی بڕواداران و خوانەناسان) ئەوە بوو (کە دیتتان)، ئاوەها خوا فێڵی دین دوژمنان پووچەڵ دەکاتەوە ﴿١٨﴾ ئەگەر دەتانویست سەرکەون، وا سەرکەوتن، ئەگەر شەڕبەسیش بکەن بە قازانجیانە، ئەگەریش تێ هەڵبچنەوە و لەسەرڕا دەس پێبکەنەوە، ئێمەیش تێ هەڵدەچینەوە، قەت بێنیازتان ناکا با دەسەوبەسەتان زۆریش بێ، دیارە خوا لەگەڵ بڕوادارانە ﴿١٩﴾ ئەی کەسانێ کە بڕواتان هێناوە! لە خوا و پێغەمبەری پەیڕەوی بکەن و پشتی تێنەکەن، لە حاڵێکدا ئێوە (قسەی ئەو) دەبیسن ﴿٢٠﴾ وەکوو کەسانێ مەبن کە وتیان: بیستمان (بەڵام لە هەقیقەتدا) ئەوان گوێیان لێنییە و نابیسن ﴿٢١﴾ بەدفەڕترینی زیندەوەران و جووڵندە و جفۆکان لای خوا، کەڕ و لاڵانێکن کە بیر ناکەنەوە و تێناگەن ﴿٢٢﴾ ئەگەر خوا بیزانیبا خێرێکیان لە باراندایە بە هەقیقەت بە گوێی دەگەیاندن، ئەگەر ژنەواییشیانی بکردایێ هەر روویان لێ دەسووڕاند و لە ڕووسووڕێنەران دەبوون ﴿٢٣﴾ ئەی کەسانێ کە بڕواتان هێناوە! هەروەخت خوا و پێغەمبەر بانگتان بکەن کەسێ کە زیندووتان دەکاتەوە، وەڵامیان بدەنەوە، کارێ وا بکەن پێی ببووژێنەوە و بە کەیف بێن بزانن خـــوا دەکەوێتە نێوان مرۆڤ و دڵی ئەو، بە هەقیقەت (لە ڕۆژی پەسڵاندا) هەمووتان لای خوا کۆ ئەکرێنەوە ﴿٢٤﴾ لە بەڵا و ئاژاوەیەک خۆ بپارێزن کە تەنیا بە ستەمکارانی ئێوە ناگا، بزانن کە تۆڵە و ئازاری خوا توند و سەختە ﴿٢٥﴾

Dr. Saleh Ebrahimi

(بێنەوە بیر) کاتێ کە ئێوە دەستەیێ کەمێکی چەوساوە و کزکراو بوون لە زەویدا ئەترسان خەڵک بتانفڕێنن، بێ جێوڕێتان بکەن، جا (خوا) پەنای دان و بە یارمەتی خۆی پشتیوانی کردن و سەرکەوتن و ڕسق و ڕۆزی پاک و ڕەوای پێدان تا بەڵکوو شوکرانەبژێر بن ﴿٢٦﴾ ئەی کەسانێ کە بڕواتان هێناوە! بە خوا و پێغەمبەر دەغەڵی و خەیانەت مەکەن، (هەروا) لە ئەمانەتی خۆتانیش خەیانەت مەکەن، لە حاڵێکدا کە ئەزانن ئەمانەتە ﴿٢٧﴾ بزانن ماڵ و منداڵتان هۆی ئەزموون و تاقیکردنەوەن، پاداشی گەورە و زۆر (بۆ ئەوانەی لە تاقیکردنەوە دەربێن) لای خوایە ﴿٢٨﴾ ئەی کەسانێ کە بڕواتان هێناوە! ئەگەر لە خوا بترسن، ئامێری جیاکردنەوەی پاک و پیستان پێدەدا و گوناحتان دەپۆشێ و لێتان خۆشدەبێ، خوا خاوەن چاکە و بەخششێکی گەورەیە ﴿٢٩﴾ (بێنەوە بیر) کاتێ خوانەناسەکان دەیانویست فێڵت لێ بکەن تا تۆ بخەنە بەند یا بتکوژن، یا (لە مەککە) دەرتبکەن، ئەوان نەخشەی خۆیان کێشا و فێڵی خۆیان کرد و خوایش نەخشەی خۆی کێشا و فێڵی کرد، خوا چاترینی نەخشەکێشان و فێڵبازانە ﴿٣٠﴾ کاتێ کە نیشانەکانی ئێمەیان بەسەرا بخوێندرێتەوە ئەڵێن: بیستمان (گرینگ نیە) ئەگەر ئێمەش بمانویستبا وێنەی ئەوەمان دەگوت، ئەمە (قورئان) بێجگە لە ئەفسانەی پێشینان شتێتر نییە ﴿٣١﴾ (بێنەوە بیر) زەمانێ کە وتیان: ئەی پەروەرێنەرا! ئەگەر ئەمە ڕاستە و لە لایەن تۆوەیە، بارانی بەرد لە ئاسمانەوە بەسەرماندا ببارێنە یا ئازارێکی پڕ دەردمان بۆ بنێرە ﴿٣٢﴾ هەتا تۆ لە نێویاندا بی، خوا جەزرەبەیان نادا، هەتا داوای لێبووردن لە تاوانیشیان بکەن، خوا ئازار و جەزرە بەیان نادا ﴿٣٣﴾

چلۆن خـوا ئازاریـان نەدا بـاوەکوو بەری (خەڵـک) دەگـرن (لە زیـارەت و عیبـادەت کـردن) لە مەسـجدولحەرامدا، لە حاڵێکـدا سەرپەرسـتی ئەوێ نـین، سەرپەرسـتی ئەوێ بـێجگە لە پارێزگاران کەسێ تر نییە، بەلاّم زۆربەیان نازانن ﴿٣٤﴾ نوێژیان لە ماڵی خوادا هەر چەپڵەلێدان و فیتووکێشـانە، سـا لە سـزای ئەوەی بڕواتـان نەدەهێنـا، ئـازار بچێـژن ﴿٣٥﴾ کەسـانێ کە خوانەناس بوون سامانی خۆیان بۆ گێـڕانەوەی خەڵـک لە ڕێگـای خـوادا خەرج دەکەن، جا ئەم ماڵ بەخت کردنەیان (لەو ڕێگایەدا) لە دواییدا ئەبێتە هۆی پەژارە و خەفەتیان و لە پاشـانیش تێدەشکێن و ژێریش دەکەون، خڕوپڕی کەسانێ کە خوانەناس بوون (لەو دنیا) بۆ لای جەهەندەم کۆ ئەکرێنەوە ﴿٣٦﴾ بۆ ئەوەیە کە خوا ناپاک لە پاک هەڵاوێرێ و جیا بکـاتەوەو ناپاکەکـان لە سەریەک هەڵچنێ وکۆگایان بدا، جـا بە تێکڕایـی پـێکەوە خڕیـان بکـاتەوە، لە جەهەنـدەمیان بهاوێ، هەر ئەمانە زیانکارن ﴿٣٧﴾ بە کەسانێ کە خوانەناسن، بڵـێ: ئەگەر دەس لە دژایەتـی کردن هەڵبگرن (و بڕوا بێنن) ڕابوردوویان دەبەخشرێ، بەلاّم ئەگەر بگەڕێنەوە (سـەر کـردەوەی پێشوویان)، جا بە هەقیقەت ڕەوشتی خوا لەبابەت ڕابوردوواندا بەجێهاتووە (و بزانن لەبابەت ئەمانیشەوە دێتە جێ) ﴿٣٨﴾ لەگەڵیاندا جەنگ بکەن تا ئیتر ئاژاوە نەمێنێ و دیـن و بـڕوا و (پەرستن) بۆ خوا ببێ، جا ئەگەر ئەوانە (لە خراپە و کاری ناشیاو) دەسیان هەڵگرت، بەڕاستی خوا بەوەی دەیکەن بینـایە ﴿٣٩﴾ ئەگەر ملیـان بـادا، بـزانن (زیـانێ بە تـۆ نـاگەیێنن) و خـوا پشتیوانی ئێوەیە، ئەو باشترین پشتیوان و چاکترین یاوەرە ﴿٤٠﴾

بزانن بەڕاستی هەر جۆرە تالآنێکتان دەس کەوت، یەک پێنجەمی ئەوە بۆ خوا و بۆ پێغەمبەر و خزمان و هەتیوان و مسکێنان و بۆ ڕێبواری لە ڕێگا ماوانە، ئەگەر ئێوە بڕواتان هێناوە بە خوا و بەوەی بۆ بەندەی خۆمان نارد ڕۆژی لە هەلآواردن، ڕۆژێک کە دوو دەستە تووشی یەکتر بوون (بۆ شەڕ واتا ڕۆژی بەدر)، خوا بەسەر هەر شتێکدا زاڵە ﴿٤١﴾ وەختێ کە ئێوە لە داوێنەی نێزیکتر و ئەوانیش لە داوێنەی دوورتر دامەزرابوون و کاروانیش (لە داوێنەی بەدر) لە خوار ئێوە بوو (و دەستتان پێی نەدەگەیی)، ئەگەر بەڵێنتان پێکەوە دانابا بۆ جەنگ کردن بێ‌شک لەسەر ژوانگە دژایەتیتان لەگەڵ یەکتر دەکرد (و جەنگتان نەدەکرد) بەلآم خوا کارێ کە ئەبوو ئەنجام بدرێ، تەواوی دەکا تا ئەوانەی کە ئەبێ لەناو بچن لە ڕووی بەڵگەوە بێ، زیندوو بمێنن ئەوانەی کە ئەبێ بە بەڵگەوە زیندوو بمێنن، خوا بیسەرێکی زانایە ﴿٤٢﴾ بێنە بیر ئەوسا کە خوا ژمارەی ئەوانی لە خەودا بە کەم بە تۆ نیشان دا، ئەگەر بە تۆ فرەی نیشان بدایە، لە ترسان زراوتان دەچوو و دڵتان دەتۆقی و زاڵەترەک دەبوون لەم بابەتەوە لە نێو خۆتانا کێشەتان لێ پەیا ئەبوو، بەلآم خوا ئێوەی (لەوانە) سەلآمەت ڕاگرت، بەڕاستی خوا بەوەی لە ناو دڵ و دەرووندایە پڕ ئاگایە ﴿٤٣﴾ بێنەوە بیر کاتێ (لە مەیدانی جەنگدا) لەگەڵ یەکدا ڕووبەڕوو بوون، ئەوانی لە بەرچاوتان بە کەم نیشان دا و ئێوەیشی لە بەرچاوی ئەواندا بە کەم نیشان دا تا کارێ کە ئەبێ ئەنجام بدرێ، خوا تەواوی بکا، کارەکان هەر بۆ لای خوا دەگەڕێنەوە ﴿٤٤﴾ ئەی کەسانێ کە بڕواتان هێناوە! کاتێ کە (لە جەنگدا) لەگەڵ دەستەیێ ڕووبەڕوو بوون، پەیت و قایم ڕاوەستن و خۆ بگرن، زۆر یادی خوا بکەن، بەڵکوو ڕزگار بن ﴿٤٥﴾

پەیڕەوی لە خوا و پێغەمبەری (خوا) بکەن و لە نێو یەکدا قرەقرِ و کێشە مەکەن تا سست و کز نەبن و وزە و هێزتان تیا نەچێ؛ تابشت بێنن، بەڕاستی خوا لەگەڵ تابشتهێنەرانە ﴿٤٦﴾ وەکوو کەسانێ نەبن کە لە زێد و ماڵ و وڵاتی خۆیان لە ڕووی ئارەزوو؛ بۆ خۆبینی و بۆ ڕووبینی و بۆ خۆ قەف کردن و بە خۆ خەڵک نیشاندان (بەرەو مەیدانی بەدر) هاتنە دەرێ و بەری (خەڵکیان) لە ڕێگای خوا دەگرت، خوا بەوەی ئەنجامی ئەدەن چاودێر (و ئاگا)یە ﴿٤٧﴾ (بێنەوە بیر) کاتێ کە شەیتان کردەوەی ئەوانی ڕازاندەوە و وتی: ئەمڕۆ هیچکەس بەسەرتانا زاڵ نییە و من پشتیوانی ئێوەم، جا کاتێ کە دوو دەستە ڕووبەڕووی یەکتر بوون، (شەیتان) پێدزەی کرد و خۆی باریک کردەوە و لەسەر پاژنەی خۆی گەڕاوە و بۆی دەرچوو و وتی: بەڕاستی من لە خوا دەترسم، عەزابی خوا سەختە ﴿٤٨﴾ بێنەوە بیر کاتێ کە مونافیقان (دووڕووەکان) و ئەوانەی کە لە دڵیاندا نەخۆشی هەبوو، دەیانوت: ئەم تاقمە (موسڵمانان) دینەکەیان فریوی داون، هەرکەس (پاڵدانەوەی بە خوا بێ)، خوا فرە بەدەسەڵات و لەکارزانە ﴿٤٩﴾ ئەگەر لە سەرەمەرگا چاوت بە خوانەناسان بکەوێ کە مەلائیکە دەیانمرێنن، (لەو حاڵەدا دەبینی کە) لە ڕوخسار و دەموچاو و پشتیان ئەدەن و (دەڵێن:) ئازاری سووتێنەر بچێژن ﴿٥٠﴾ ئەمە ئەوەیە کە دەستتان لە بەرا ناردوویانە، خوا سەبارەت بە بەندەکانی هیچ ستەمکار نییە ﴿٥١﴾ (ئاکاریان) هەروەکوو ئاکار و داب و دەستووری نێزیکانی فیرعەون و کەسانێ کە بەر لەمان نیشانەکانی خوایان ئینکار کرد وا بوو، خوایش ئەوانی بە گوناحەکانیانەوە گرت و ئازاری دان، خوا بەهێز و سەخت ئازاردەرە و تۆڵە و حەقسێنە ﴿٥٢﴾

ئەمە لەبەر ئەوەیە کە خوا دەرفەت و دەرووی چاکە و ڕێگای نیعمەتی ڕزگار بوونی بە هەر گەلێ دابێ هەتا ئەوان بیری خۆیان نەگۆڕیبێ قەت خوا لێی نەگۆڕیون، خوا زۆر بیسەر و زانایە ﴿٥٣﴾ ئەمە (دروست) لە عادەتی فیرعەونیان و کەسانێ دەچێ کە بەر لەوان بوون کە نیشانەکانی پەروەرێنەری خۆیان بە درۆ دائەنا، جا ئێمەیش بەرە و تۆرەمەی فیرعەونمان لەبەر تاوان و گوناحیان لەناو بردن و غەرقمان کردن، هەموو ئەوانە ستەمکار بوون ﴿٥٤﴾ بەدفەڕترینی (جفۆک و جوولندەکان) لای خوا کەسانێکن کە ڕێگای کوفریان گرتۆتە بەر و بڕوا ناهێنن ﴿٥٥﴾ کەسانێ کە پەیمانت لەگەڵ ئەواندا بەست، لە پاشان لە هەر کەڕەتێکدا بەڵێنی خۆیان دەشکاند (و لە بەڵێن شکاندن و خەیانەت کردن) نەدەپرینگانەوە ﴿٥٦﴾ جا ئەگەر لە (مەیدانی) جەنگدا ئەوانەت وەگیر هێنا، وەهایان هێرش بۆ بەرە تا ئەو تاقمەی وا لە پشت سەریانەوەیە پرش و بلاو بن، بەڵکو تەمێ‌گرتوو ببن و پەند و ئامۆژگاری بگرن ﴿٥٧﴾ هەرکاتێ لە خەیانەتی تاقمێ ترست لێ‌نیشت (کە پەیمانی خۆیان دەشکێنن)، جا ئاگایان بکە و هەروەکوو ئەوان پەیمانیان هەڵوەشێنەوە تا بەرابەر بن، بەڕاستی خوا خەیانەتکارانی خۆش ناوێ ﴿٥٨﴾ ئەوانەی کافر بوون وا بیر نەکەنەوە کە (بەو کردەوانە) پێش‌کەوتوون و سەردەکەون، بەڕاستی ئەوانە ئێمە عاجز و ناتەوان ناکەن ﴿٥٩﴾ بۆ ئەوان (دوژمنان) ئەوەی لە وزەتاندایە لە هێز و ئەسپانی دابەستراو (بۆ جەنگ) ئامادەی بکەن بە هۆی ئەوە دوژمنی خوا و دوژمنی خۆتان بترسێنن و (هەروەها) تاقمێ‌تر بێجگە لەوانە کە ئێوە نایانناسن و خوا ئەیانناسێ، هەرچی لە ڕێگای خوا خەرجی بکەن، بۆتان دەگەڕێتەوە و ناحەقی و ستەمتان لێ ناکرێ ﴿٦٠﴾ ئەگەر مەیلی ئاشتییان کرد و داوای شەڕبەسیان کرد، تۆیش قەبوڵ و مەیلی بکە و پشت بە خوا ببەستە، هەر ئەویشە گۆیدێر و بیسەرێکی زانا ﴿٦١﴾

ئەگەر بیانەوێ کە فریوت بدەن (و فێڵت لێبکەن)، خوا بۆ تۆ بەسە، هەر ئەوە کە تۆی بە کۆمەکی خۆی و بڕواداران بە هێز کرد ﴿٦٢﴾ دڵ و دەروونی ئەوانی لێک نێزیک کردەوە، ئەگەر ئەوە هەمووی وا لەسەر (گۆی) ئەرزە خەرجتان بکردبا، پێت نەدەکرا وا لێکیان نێزیک بکەیتەوە، بەڵام هۆگری یەکتر و لە یەکتر نیزیکی کردنەوە، هەر ئەوە (خوایە و) پڕ دەسەڵات و لەکارزان ﴿٦٣﴾ ئەی پێغەمبەرا! خوا بۆ تۆ و بۆ هەرکەس لە بڕواداران کە لە تۆ پەیڕەوی بکا بەسە ﴿٦٤﴾ ئەی پێغەمبەرا! بڕواداران دنە بدە بۆ جەنگکردن (لەگەڵ دوژمناندا)، ئەگەر بیست کەسی خۆڕاگر و بەتابشت لە ئێوە هەبن بە سەر دووسەت کەسدا زاڵ ئەبن و ئەگەر سەت کەس لە ئێوە هەبن بە سەر هەزار کەس لە خوانەناسان زاڵ دەبن، چونکە ئەوانە تاقمێکن بێ ئاوەز کە فام ناکەن ﴿٦٥﴾ هەر ئێستا خوا بارسووکی لەسەر کردن و زانی کە وزە و هێز و قەوەت و تواناتان کەم بووە، جا ئەگەر سەت کەس خۆڕاگر و بە تابشت لە ئێوە هەبن، بەسەر دووسەت کەسا زاڵ ئەبن و دەرەقەتیان دێن و ئەگەر هەزار کەس هەبن بە ئیزنی خوا بەسەر دووهەزار کەسا زاڵ ئەبن و دەرقەت و دەرەوەستیان دێن، خوا لەگەڵ خۆڕاگر و تابشتهێنەرانە ﴿٦٦﴾ بۆ هیچ پێغەمبەرێک شیاو نییە یەخسیر و دیلی هەبن مەگەر وەختێ کە لە سەرئەم زەوییە بووبێتە دەسەڵاتدار، ئێوە کاڵای دنیاتان دەوێ، خوا ئەو دنیای (بۆ ئێوە) دەوێ، خوا پڕ دەسەڵات و لەکارزانە ﴿٦٧﴾ ئەگەر خوا ئەم ڕووداوەی لە پێشدا نەینووسیبا لەم شتانە دەستان کەوتووە ئازارێ گەورەتان تووش دەبوو ﴿٦٨﴾ جا ئێستا ئەو تالآنەی گرتووتانە؛ پاکە و زەلاڵە و بیخۆن و لە خوایش بترسن، خوا لێبور و فرە دڵاوێنە ﴿٦٩﴾

دکتورسا لح ئیبراهیمی

ئەی پێغەمبەر! بە دیل و یەخسیرانێ کە لە بەردەستاندایە بلێ: ئەگەر خوا بزانێ کە خێرێ لە دڵ و دەروونتاندا هەیە، باشتر لەوەی کە لە ئێوە وەرگیرداوە پێتان ئەداتەوە و دەشتانبەخشێ، خوا لێبور و دڵلاوێنە ﴿٧٠﴾ ئەگەر بیانەوێ ئەگەر درۆت لەگەڵ بکەن و خەیانەتت پێبکەن، بە هەقیقەت بزانە بەر لەمەش لەگەڵ خوا ناڕاست بوون و خوا (ئێوەی) بەسەر ئەوانا زاڵ کرد، خوا زانا و لەکارزانە ﴿٧١﴾ ئەوانەی کە بڕوایان هێناوە و لە ڕێی خوا دەربەدەر بوون و کۆچیان کردووە و بە ماڵ و گیانی خۆیان لە ڕێگای خوا تێکۆشان و خەزایان کردووە، و ئەوانەی کە (موهاجرانیان) حەواندۆتەوە و پەنا داون و کۆمەگیان کردوون، ئەمانە هەندێ لەوانە دۆستی یەکترن، ئەوانە کە بڕوایان هێناوە و کۆچیان نەکردووە، هەتا کۆچ نەکەن نابێ دۆستایەتییان بکەن، ئەگەر لە ئێوە بۆ (پاراستنی) دین یارمەتییان ویست، لەسەرتانە کە یارمەتییان بدەن، مەگەر بە دژی تاقمێ (یارمەتی لە ئێوە بخوازن) کە لە نێوان ئێوە و ئەواندا پەیمانی (کۆتایی دوژمنی) هەبێ، خوا بەوەی دەیکەن بینایە ﴿٧٢﴾ ئەوانەی وا کافر بوون، هەندێ لەوانە دۆستانی هەندێترن، هەروەک من پێم وتن ئەگەر یارمەتی یەکتر نەدەن، بشێوە و ئاژاوە و خراپەی زۆر لەم سەر عەرزە ڕوو دەدا ﴿٧٣﴾ ئەوانەی کە بڕوایان هێناوە و کۆچیان کردووە و لە ڕێگای خوادا خەزایان کردووە، ئەوانەی کە (موهاجرانیان) پەنا داوە و یارمەتییان پێ کردوون، ئەوانە بڕواداری بەڕاستین، بۆ ئەوان لێخۆشبوون (و ڕەحمەتی خوا) و ڕسق و ڕۆزی چاک و شیاو هەیە ﴿٧٤﴾ ئەوانەی لە دواییدا بڕوایان هێناوە و کۆچیان کردووە و شان بە شانی ئێوە خەزایان کردووە، بەشێ، بە پێی کتێبی خوا خزم بۆ خزم لە نامۆ و غەوارە نێزیکترە، خوا بە هەموو شتێ زانا و ئاگایە ﴿٧٥﴾

Dr. Saleh Ebrahimi